

تورم ۹۰درصدی خوراکی‌ها در دی‌ماه؛ هشدار برای معیشت دهک‌های پایین است

هجوم تورم به‌هسته سخت معیشت

اعتبار حمایتی خانوارها متناسب با تورم به روز شود

شود. کالابرگ اگر درست اجرا شود، می‌تواند مانع حذف کامل نان، لبنیات و منابع پروتئینی از سفره دهک‌های یک‌تا پنج‌شود و از تعمیق شکاف تغذیه‌ای جلوگیری کند. البته باید واقع‌بین بود؛ کالابرگ قرار نیست تورم را متوقف کند، اما می‌تواند شدت برخورد این تندباد تورمی با اقشار آسیب‌پذیر را کاهش دهد. و زمان بخرد تا سیاست‌گذار به سراغ ریشه‌ها برود. شرط موفقیت این ابزار آن است که با انضباط پولی، ثبات ارزی و حمایت از زنجیره تأمین همراه شود؛ در غیر این صورت، خود به بخشی از چرخه تورم بدل خواهد شد. واقعیت این است که در زمستان ۱۴۰۴، مسئله دیگر رفاه نیست؛ بلکه حفظ حداقل‌های معیشتی و کرامت غذایی است. اگر سیاست حمایتی هوشمند و متناسب با واقعیت تورم اجرا نشود، کاهش سرانه مصرف مواد غذایی و پیامدهای اجتماعی آن، خطری است که نمی‌توان با آمارهای میانگین از کنار آن عبور کرد. سفره مردم امروز، مهم‌ترین شاخص پایداری اقتصادی است؛ شاخصی که بیش از هر زمان دیگری به تدبیر فوری نیاز دارد.

در شرایطی که تورم خوراکی‌ها به‌مرز ۹۰درصد رسیده و نان بارشد ۱۳۳درصدی به‌گران‌ترین کالای معیشتی دهک‌های پایین تبدیل شده، دیگر نمی‌توان با ابزارهای قدیمی از سفره مردم دفاع کرد. تجربه‌ی ماه‌های گذشته مرکز آمار نشان می‌دهد موتور محرک تورم از لایه‌های بیرونی به «هسته سخت» معیشت نفوذ کرده، بدان معنی که زمستان امسال، برای سفره‌های ایرانی سخت‌تر از سال‌های گذشته آغاز شده است؛ چراکه عبور تورم سالانه از مرز ۴۴/۶درصد و جهش خیره‌کننده تورم نقطه به نقطه به‌مرز ۶۰درصد، نشان دهنده تغییر فاز تورم از وضعیت «مزمن» به «حاد» در بخش کالاهای استراتژیک است و پیامدهای نامطلوب این ارقام به‌ویژه برای دهک‌های پایین درآمدی باید مدیریت شود.

غلامی انتشار گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده در دی‌ماه توسط مرکز آمار ایران، روایتگر یک دگردیسی نگران‌کننده در ساختار هزینه‌های خانوار ایرانی است. در حالی که فضای عمومی اقتصاد کشور تحت تأثیر نوسان‌های متغیرهای کلان و ناامنی‌های منطقه‌ای قرار دارد، داده‌های جدید مرکز آمار نشان می‌دهد موتور محرک تورم از لایه‌های بیرونی به «هسته سخت» معیشت نفوذ کرده، بدان معنی که زمستان امسال، برای سفره‌های ایرانی سخت‌تر از سال‌های گذشته آغاز شده است؛ چراکه عبور تورم سالانه از مرز ۴۴/۶درصد و جهش خیره‌کننده تورم نقطه به نقطه به‌مرز ۶۰درصد، نشان دهنده تغییر فاز تورم از وضعیت «مزمن» به «حاد» در بخش کالاهای استراتژیک است و پیامدهای نامطلوب این ارقام به‌ویژه برای دهک‌های پایین درآمدی باید مدیریت شود.

■ شوک ماهانه تورم؛ سلاخی نامحسوس علیه قدرت خرید مردم

نخستین زنگ خطر در گزارش اخیر مرکز آمار ایران، نرخ تورم ماهانه ۷/۹درصدی است. برای درک بزرگی این عدد باید بدانیم که در بسیاری از اقتصادهای باثبات جهان، نرخ تورم «سالانه» کمتر از این مقدار است و ثبت عدد ۷/۹درصد در دی‌ماه نسبت به آذرماه به معنای آن است که شتاب افزایش قیمت‌ها از توان انطباق دستمزدها سبقت گرفته و عملاً قدرت خرید حقوق‌بگیران در عرض ۳۰ روز با افتی محسوس مواجه شده است. نکته کلیدی‌تر این آمار اما در تفاوت معنادار میان گروه خوراکی‌ها و غیرخوراکی‌ها نهفته است. تورم ماهانه ۱۳/۷درصدی برای گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» در مقابل نرخ ۴/۴درصدی کالاهای غیرخوراکی، نشان می‌دهد فشار اصلی دقیقاً بر حیاتی‌ترین نیازهای بیولوژیک مردم متمرکز شده است و این عدم تقارن، مدیریت هزینه را برای خانوارها غیرممکن می‌کند؛ چراکه هزینه‌های خوراکی غیرقابل حذف هستند و برخلاف کالاهای بادوام، نمی‌توان خرید آن‌ها را به آینده موکول کرد.

■ نان؛ آخرین سنگر معیشت در برابر گرانی

با نگاهی به دقیق‌ترین بخش گزارش جدید مرکز آمار برای تحلیل وضعیت طبقات محروم جامعه به عدد ۱۳۳/۶درصد در گروه نان و غلات می‌رسیم. در ادبیات اقتصاد توسعه، نان آخرین پناهگاه تغذیه‌ای فقر است. وقتی قیمت نان و غلات در یک سال بیش از ۱۳۳درصد رشد می‌کند، یعنی ستون اصلی

شوک‌های عجیبی را تجربه کرده است. افزایش ۵۱/۸درصدی قیمت روغن‌ها و چربی‌ها تنها در یک ماه، نشان از اختلالی جدی در زنجیره تأمین یا تأثیر مستقیم حذف ارز ترجیحی از ابتدای زنجیره دارد و برای خانواری که در آذرماه مبلغ مشخصی برای خرید روغن پرداخت کرده، هزینه همان کالا در دی‌ماه بیش از ۱/۵ برابر شده است. گفتنی است گرانی ۹/۹درصدی گوشت قرمز و ۳/۱۹درصدی لبنیات در دی‌ماه نسبت به آذرماه خبر از «پروتئین‌زدایی» گسترده از سفره‌های ایرانی می‌دهد. این اعداد نشان می‌دهد طبقه متوسط هم در حال سقوط به سمت دهک‌های پایین‌تر مصرفی است و وقتی پنیر و تخم‌مرغ که جایگزین گوشت شده بودند، خود با تورم ماهانه نزدیک به ۲۰درصد مواجه می‌شوند، دایره انتخاب خوار برای تأمین حداقل‌های پروتئینی به‌شدت تنگ می‌شود.

■ تورمی که از آشپزخانه به خیابان رسید

در روزهای جاری هرچند تورم خوراکی‌ها در صدر اخبار قرار گرفته، اما در بخش غیرخوراکی هم آمارهای نگران‌کننده‌ای به ثبت رسیده که سایه سنگین آن بر هزینه‌های زندگی شهروندان افتاده است. تورم ۵۹/۷درصدی در بخش «آب، برق و سوخت» نشان‌دهنده افزایش هزینه‌های پایه‌ای زندگی و در همین حال تورم ماهانه ۱۰درصدی در خرید وسایل نقلیه، سیگنالی از انتقال تورم به بخش خدمات است که این وضعیت هم حکایت از آن دارد که هزینه‌های سربار تولید و حمل‌ونقل در ماه‌های آینده دوباره به صورت تورم ثانویه به بخش خوراکی‌ها باز خواهد گشت و چرخه‌ای از گرانی را ایجاد می‌کند که مهار آن دشوار خواهد بود.

■ سفره‌هایی که به تدبیر نیاز دارند

به‌باور تحلیلگران، سیاست‌گذاران اقتصادی در مواجهه با این آمارهای تأمل‌برانگیز تورم، باید از رویکردهای سنتی فاصله بگیرند و برای حمایت واقعی از معیشت مردم در ماه‌های پیش رو به‌ویژه با توجه به تورم ۱۳۳درصدی نان و بی‌اثر شدن کامل یارانه نقدی، سیستم «کالابرگ الکترونیکی» را به شکلی تقویت کنند که قدرت خرید مقدار مشخصی از کالاهای اساسی (براساس وزن نه قیمت) برای دهک‌های یک‌تا پنج تضمین شود و این یعنی اگر برای نمونه روغن ۵۰درصد گران شد، اعتبار خرید خانوار به همان نسبت برای همین کالا افزایش یابد. مهار انتظارات تورمی از طریق انضباط پولی هم طی ماه‌های پیش رو ضروری است، به‌ویژه که تورم ماهانه ۷/۹درصدی نشان‌دهنده انتظارات تورمی بالا در میان توده مردم است. بر همین اساس بانک مرکزی باید با ابزارهای پولی و مدیریت دقیق نرخ بهره، مانع از حرکت نقدینگی به سمت بازارهای موازی شود و ثبات نرخ ارز در این مقطع، حیاتی‌ترین فاکتور برای جلوگیری از شوک‌های جدید در بخش نهادهای دامی است.

دولتمردان همچنین باید تمرکز ویژه بر حمایت از زنجیره تأمین به جای سرکوب قیمت داشته باشند. تجربه تورم دی‌ماه نشان داده قیمت‌گذاری دستوری در مقابل فشار هزینه‌های تولید شکست خورده و دولت باید هزینه‌های تولیدکننده در بخش لبنیات و گوشت را از طریق تأمین نهاده‌های ارزان و حذف واسطه‌ها کاهش دهد تا قیمت تمام‌شده برای مصرف‌کننده نهایی به صورت طبیعی کنترل شود. واقعیت این است که اقتصاد ایران در دی‌ماه، تندباد تورمی را تجربه کرده که مرکز ثقل آن سفره‌های مردم بوده و هست و عبور تورم نقطه به نقطه از مرز ۶۰درصد، زنگ خطری است که نمی‌توان با آمارهای میانگین آن را پوشاند؛ چراکه برای دهک‌های پایین جامعه، این توفان سهمگین تورمی به‌ویژه با تک‌نرخ‌ی شدن ارز به معنای حذف تدریجی لبنیات، پروتئین و حتی محدودیت در تأمین نان است. پس اگر در ماه‌های پایانی سال، سیاست حمایتی منسجم برای جبران شکاف تورمی دهک‌ها، جراحی‌های دقیق در بودجه و تمرکز ویژه بر امنیت غذایی طبقات فرودست جامعه اتخاذ نشود، خطر کاهش سرانه مصرف مواد غذایی و پیامدهای اجتماعی ناشی از آن جدی خواهد بود آن هم در شرایطی که سفره مردم، خط قرمز پایداری اقتصادی است و با ارقام فعلی تورم این خط قرمز، بیش از هر زمان دیگری به مراقبت و تدبیر نیاز دارد.

گروه اقتصاد

به این مصوبه نشان می‌دهد با هدف حمایت از تولیدکنندگانی که به دلیل انتقال نرخ ارز از تالار اول مرکز مبادله به تالار دوم و افزایش هزینه واردات مواد اولیه با کمبود سرمایه در گردش مواجه شده‌اند، به گزارش قدس آنلاین، براساس مصوبه هیئت وزیران، تولیدکنندگانی که به دلیل انتقال نرخ ارز از تالار اول مرکز مبادله به تالار دوم و افزایش هزینه واردات مواد اولیه با کمبود سرمایه در گردش مواجه شده‌اند، تولیدکنندگان مواد اولیه، واردکنندگان روغن موتور، لاستیک، قطعات ناوگان حمل‌ونقل، هواپیما، کشتی و قطار از جمله گروه‌هایی هستند که مشمول بسته حمایتی ۷۰۰همتی دولت شده‌اند. هیئت وزیران به ریاست معاون اول رئیس جمهوری در جلسه ۱۷دی‌ماه سال جاری به پیشنهاد کارگروه موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه تضمین امنیت غذایی و بهبود معیشت مردم موضوع تصویب نامه ۱۷۲۰۶/ت ۶۵۳۳۶هـ مورخ ۱۰دی‌ماه سال جاری و با استناد به

بسته حمایتی ۷۰۰ همتی؛ کدام تولیدکنندگان مشمول می‌شوند؟

اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «بسته حمایت از صنایع» را تصویب کرد که شامل ۷۰۰همت و با هدف حمایت از صنایع در برابر اصلاحات اخیر در سیاست ارزی کشور بود. در این زمینه، عزت‌الله زارعی سخنگوی وزارت صمت در جلسه شورای اطلاع‌رسانی دولت که در تاریخ ۳۰ دی سال جاری برگزار شد درخصوص جزئیات این بسته گفت: یکی از موضوعات و دغدغه‌های اخیر مربوط به صنایع کوچک و صنایع غیرصادراتی است که با بسته ۷۰۰همتی حمایتی از صنایع که توسط دولت پیش‌بینی شده با استفاده از منابع شبکه بانکی برای این واحدهای تولیدی، مشکل به وجود آمده برطرف خواهد شد.

وی همچنین در ادامه خاطرنشان کرد: تاکنون ۶۴۰همت از این بسته توسط بانک مرکزی به بانک‌های عامل ابلاغ شده است. **■ بسته حمایتی شامل چه گروه‌ها و صنایعی می‌شود؟** نگاهی به این مصوبه نشان می‌دهد با هدف حمایت

همچنین بانک مرکزی و گمرک موظف‌اند برای کالاهایی که پیش از ۱۵دی سال جاری وارد اترخیص نشده‌اند، تخصیص اعتبار صادر کنند و درنهایت، امکان تعدیل قراردادهای دولتی متأثر از تغییر نرخ ارز نیز پیش‌بینی شده است.

حمل‌ونقل، هواپیما، کشتی و قطار» می‌توانند پس از فروش کالا و دریافت اوراق گام، مستقیم ارز مورد نیاز خود را تأمین کنند. مطابق متن اصلی این مصوبه، اجرای این بسته حمایتی براساس دستورالعمل مشترک وزارت صمت، جهاد کشاورزی و وزارت اقتصاد انجام می‌شود و